

שוניות

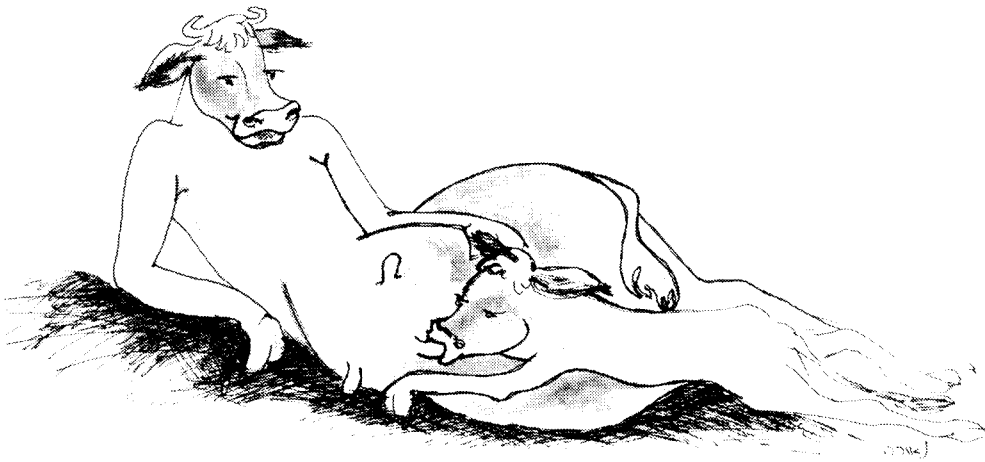
פינת הלשון

לכינוי האם עצמה, והגרסה העברית (ארמית) אמא מתאימה גם כן להנחה זו. אך התינוק לא מסתפק בנוכחות האם והחום שהיא מקרינה, הוא רוצה לאכול. אם לא יקבל מיד את מבוקשו ובשפע, יפגין מורת רוחו על ידי צעקות עד לב השמיים. מצב זה מוצא את ביטויו בפתגם הספרדי רבי-המשמעות: מי שלא בוכה – לא יונק! (Quién no llora – no mama!), כי mamar בספרדית רוצה לומר לינוק. בהשאלה אפשר להשתמש בפתגם זה, כאילו "מי שלא צועק – לא מקבל" זכויות, הטבות, העלאות ועוד. אך נחזור לענייננו, כי מי אם לא האמא מסוגלת ומחוייבת להגן על תינוקה ולהזינו, בין היתר כדי לסתום לו את הפה. אז לא צריך להפתיע אותנו, שכבר ברומי העתיקה זיהו את ה־mamma (ברבים mammae) עם האבר המפריש

mama.... mama.... mamma.... mamella

כמעט תמיד, הדבר הראשון שמשמיע התינוק – אחרי הבכי התקני, כמובן – הוא המילה הקצרה מא... מא... וכל אם בישראל מבחינה בקריאה זו אמא, בעוד האמהות מעבר לים שומעות מאמא. כולן צודקות; אף אם התינוק כלל לא מודע לתגליתו הלשונית השווה בכל מקום בעולם. לא פלא, כי אם נתבונן לשפתיים של תינוק, ואני מעיז לומר לא רק של אדם אלא גם של יונקים רבים, אנו מגלים איך נוצרת ההברה הראשונית הזאת מן הרגע שהוא פוצה פיו לראשונה – ומאז הוא לא סותם, נאמן לזכותו הבסיסית להבעה חופשית.

מאחר שהקשר הטבעי הראשוני של התינוק מתקיים עם אמו, הרי הקריאה מאמא הפכה

המונח mastitis – למה? כי ביוונית נקרא החזה mastos, וכך גם הפטמות, בהשאלה. כולנו מכירים את הכינוי "מסטודונטי" הרוצה להביע גדול מאד, ענקי. זה דוקא לא שייך לחזה או לעטין, כי אם נלקח משם החיה הפרה-היסטורית Mastodon, שנקראה כך משום שהחוקרים את שלדי החיה מצאו על שיניה = odontos בליטות דמויות פטמיות = mastos. לכן, אפילו עטין גדול-ממדים לא צריך לכנותו מסטודונטי.

עתה, כאשר למילה היוונית מסטוס נוסיף את הסופית -itis, הרוצה לומר דלקתי חולה, נקבל mastitis = mastos+itis, הווה אומר דלקת-עטין. כל כך פשוט וקל להגיד, אך קשה להיפטר ממנה.

מדרכי מלע

חלב של נקבת היונקים בכלל, והאישה בפרט. למה קדמונינו הסתפקו בשד ודד נעלה מדמיוני, אך יתכן שכוונתם היתה טובה.

ההגיון וההתפתחות הלשונית הביאו לידי כך, שכל בעלי-החיים הנולדים חיים וסופגים מזונם הראשון באמצעות יניקת החלב, הנזל המזין משדי/דדי/חזה אמם, נקראים בשפה המקצועית מדעית יונקים, באנגלית mammals ובאיטלקית mammiferi וכן הלאה בשפות לטיניות אחרות. כמובן, בהבדלי איות קטנים, באיטלקית ובצרפתית נקרא האבר מניב החלב mamella, גם עטין הפרה. יש ומתוך חוסר ידיעה מספקת או מתוך הרגל קוראים גם לפטמות בשם זה. ועוד היר נטויה – תרתי משמע: דלקת או מחלת עטין נקראת mamitis, mammitis, גם בספרדית. לעומת זאת, בארצות דוברות אנגלית מקובל

המכון לפיריון העבודה והייצור החליט להעניק את הפרס השנתי ליעול ע"ש קפלן לצוות הרפת של קיבוץ משאבי-שדה. טקס קבלת הפרס יערך במשכן הכנסת ביום 30.12.90 במעמד ראש הממשלה וחברי כנסת. זה כמה שנים מצטיינת הרפת של משאבי-שדה בתנובות מרשימות, פרי עמלם ומסירותם של חברי הצוות. התאחדות מגדלי בקר וציבור הבוקרים בישראל מברכים את רפתני משאבי-שדה לרגל זכייתם בפרס קפלן, ומתברכים ביוקרה שהשגיהם מעניקים לענף כולו.

תגובות, תהיות, השגות, שאלות, ספקות, תקוות, תגובות, תהיות

שינוי שיטת התשלום והשלכותיו על הטיפול

רשימה בשם זה התפרסמה ב"חקר ומעש" חוברת מס' 12, עמ' 7-13, קראתיה בעיון ויצאתי מבולבל. בטבלה 9 במאמר הנ"ל מראים המחברים, כיצד ישתנו גנטית הרכב וכמות החלב, אם יבחרו באחת מ-5 דרכים שונות לטיפול. בחרתי להשוות בין שתי הדוגמאות הקיצוניות בטבלה הנ"ל, שיטה 1 – טיפוח לכמות חלבון, עם שיטה 5 – טיפוח לאחוז חלבון.

נראה, כי מכל השיטות דוקא שיטה 5 תורמת יותר מכל שיטה אחרת לשיפור היחס

שומן:חלבון במגמה של יותר חלבון משומן, בעוד שכל השיטות האחרות משפרות דוקא את כמות השומן יותר מאשר את כמות החלבון – ואילו מחברי המאמר רואים דוקא את שיטה 1 כעדיפה!?

באם נוסיף לחשבון את תרומת כל שיטה לייצור לקטוז מיותר המצריך אנרגיה לייצורו, נראה כי שיטה 1 תוסיף כ-34 ק"ג לקטוז, בעוד שיטה 5 דוקא תפחית כ-39 ק"ג.

למיטב הבנתי, ריצה אחרי הכמות תוך הזנחה של הרכב החלב היא דרך לא נכונה; שומה עלינו לא להזניח את הרכב החלב.

עופר קרול

"החקלאית"